

llegim

Leticia Asenjo

+ **SEGUEIX-ME**

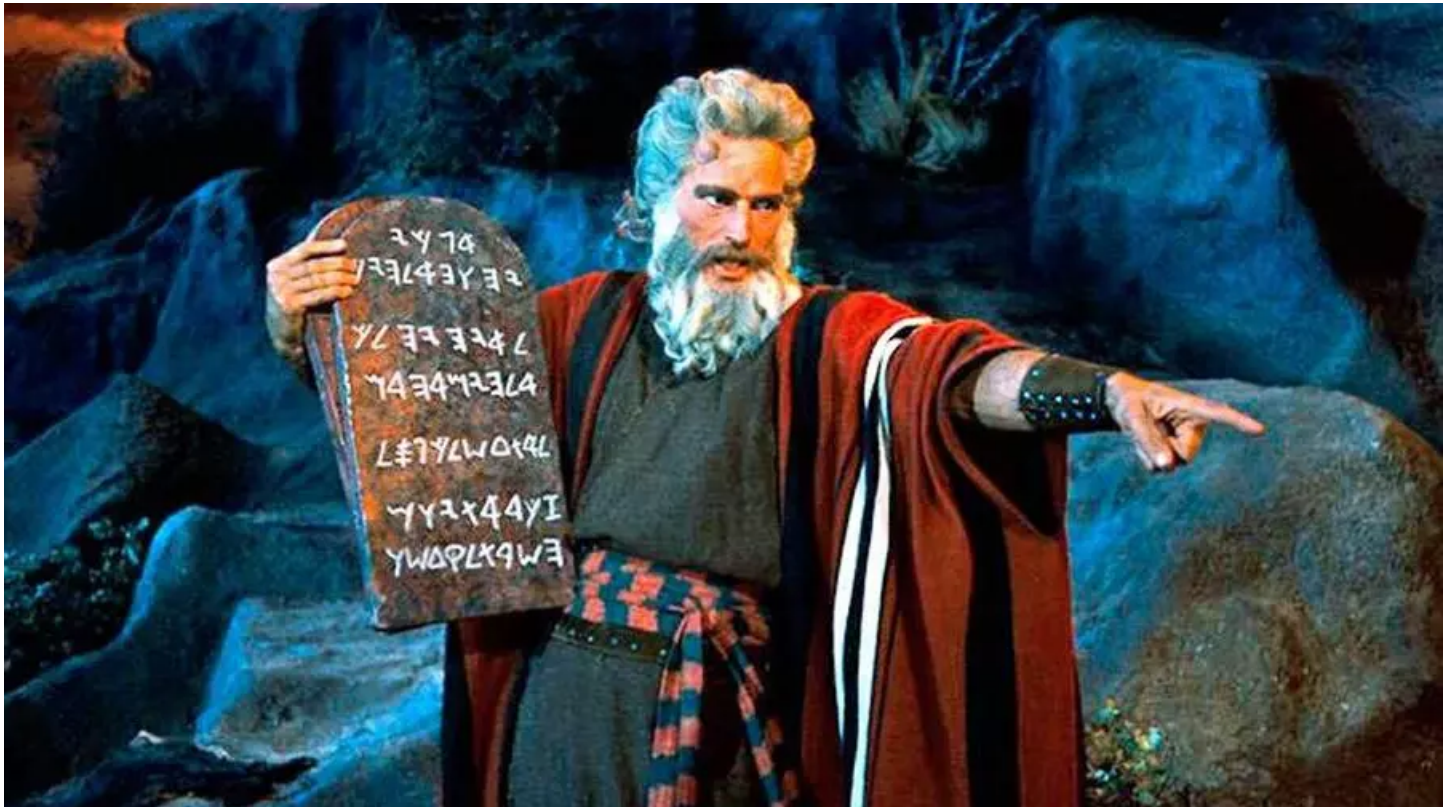

22/02/2024

Què és la neurodiversitat literària? Aquí en teniu un exemple

🕒 2 min

🗨️ 1 📌 📄 📧

Una escena de la pel·lícula 'Els Deu Manaments' amb Charlton Heston de protagonista **PARAMOUNT PICTURES**

BARCELONA El concepte de neurodiversitat descriu la idea que la gent percebem i ens relacionem amb el món que ens envolta de maneres

molt diferents. Les diferències neurològiques són variacions normals del genoma humà i, per tant, no hi ha una manera correcta o bona de pensar, d'aprendre o de comportar-se. El terme el va crear la sociòloga australiana i autista Judy Singer per lluitar contra l'estigma social de catalogar la diversitat neurològica com a patologia. En aquest sentit, una persona neurotípica seria la que té un desenvolupament neurològic que està en el rang típic o en la mitjana; i el neurodivergent seria qui té un desenvolupament que es considera atípic, com l'autisme o la hiperactivitat. Tal com passa amb altres categories socials, com la raça, el gènere i l'orientació sexual, qui dicta les normes (o el que es considera normatiu) és la majoria, és a dir, qui ostenta el poder. Com que la majoria de la gent recau en un desenvolupament neurològic mitjà, el comportament neurotípic és el que es considera "normal" o estàndard; i el que tradicionalment s'ha tendit a fer és veure les diferències com a dèficits i forçar qui no encaixa en la mitjana a aprendre i comportar-se com la majoria, en lloc d'acceptar i respectar la seva diversitat.

He estat pensant en aquests conceptes ara que un bon amic meu, el Bernat Dedéu, acaba de publicar el seu primer llibre (l'assaig *No mataràs*, de la sèrie Deu Manaments de l'editorial Fragmenta). El Bernat és articulista i ha escrit des que era jove en la majoria de mitjans del país. Tots els amics i el seu entorn hem entonat en algun moment o altre aquella cantarella de: "Bernat, quan escriuràs un llibre?", deixant en evidència un prejudici literari, que és considerar els articles com un gènere menor. A Catalunya tenim grans articulistes com Eugeni d'Ors, Josep Maria de Sagarra, Eugeni Xammar i Josep Pla, o Josep Maria Espinàs, Baltasar Porcel i Quim Monzó. Però això no ha impedit que tots plegats hàgim sucumbit als cants de sirena del que es considera "la normalitat" en la no-ficció, que és escriure un assaig.

Igual que no esperem que un velocista faci una marató, em pregunto per què a un autista li demanem que miri als ulls quan parla, a un introvertit que truqui per telèfon o a un articulista que escrigui assajos. Confesso que descobrir aquest prejudici en mi (que l'escriptor de no-ficció "neix" quan escriu un llibre) m'ha fet una ràbia especial, perquè jo mateixa navego en la neurodivergència amb la meva hiperactivitat i, a més, sé què és patir el gran prejudici de l'autor de ficció: que els relats estan molt bé, però que els escriptors "de veritat" escriuen novel·les.

La dedicatòria de l'assaig del Bernat diu així: "Per a l'Anna, la meva germana, aquest primer i últim llibre". Només desitjo que, si en un futur n'acaba escrivint un altre, sigui per una necessitat creativa pròpia i no per encaixar en les expectatives d'un entorn literari i social normativitzador i estret de mires.